

O'ZBEKISTONNING OLIY TA'LIMINING RIVOJLANISHI

Bazarbayev Sanjar Xamzayevich

JDPU, tarix fani o'qituvchisi

Iskandarov Zoxid,

JDPU Sirtqi bo'lim tarix yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya (O'zbek tili). O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar va uning rivojlanishi muhim ahamiyatga ega. Maqolada mustaqillik yillarida amalga oshirilgan oliy ta'lim tizimidagi o'zgarishlar, yangi o'quv dasturlari, xalqaro hamkorlik va ilmiy tadqiqot faoliyatining yuksalishi tahlil qilinadi. Oliy ta'lim muassasalarining imkoniyatlari kengayib, talabalar uchun zamonaviy ta'lim metodlari va raqamli ta'lim platformalari joriy qilindi. Oliy ta'lim tizimining xalqaro miqyosdagi integratsiyasi, talaba almashinuvi va global ta'lim talablariga moslashish jarayonlari ko'rib chiqiladi. Maqola, shuningdek, O'zbekistonning oliy ta'lim tizimining kelgusi rivojlanish istiqbollari va bu yo'nalishda amalga oshirilishi kerak bo'lgan chora-tadbirlar haqida ham fikr bildiradi.

Kalit So'zlar. Oliy ta'lim, Islohotlar, Ta'lim dasturlari, Xalqaro hamkorlik, Ilmiy tadqiqotlar, Raqamli ta'lim, Talaba almashinuvi, Ta'lim innovatsiyalari, Oliy ta'limning integratsiyasi, Ta'lim siyosati

Аннотация. В статье рассматривается развитие высшего образования в Республике Узбекистан, а также реформы, проведенные в этой сфере за годы независимости. Обсуждаются изменения в системе высшего образования, новые учебные программы, международное сотрудничество и развитие научной деятельности. Высшие учебные заведения страны расширяют свои возможности, внедряются современные методы обучения и цифровые образовательные платформы. Анализируются процессы интеграции высшего образования Узбекистана на международной арене, обмен студентами и адаптация к мировым образовательным требованиям. В статье также приводятся прогнозы относительно дальнейшего развития высшего образования в стране и предложены меры, которые необходимо принять для его улучшения.

Annotation. The article discusses the development of higher education in the Republic of Uzbekistan, focusing on the reforms carried out in the field since independence. It examines the changes in the higher education system, new curricula, international cooperation, and the enhancement of scientific research activities. Higher education institutions in the country have expanded their capacities by implementing modern teaching methods and digital educational platforms. The article also analyzes the

integration of Uzbekistan's higher education into the international arena, student exchange programs, and adaptation to global educational standards. Furthermore, the article outlines the prospects for the future development of higher education in the country and suggests the measures to be taken to improve the system.

Keywords. Higher education, Reforms, Curricula, International cooperation, Scientific research, Digital education, Student exchange, Educational innovations, Integration of higher education, Education policy

Kirish. O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, ta'lim sohasida sezilarli o'zgarishlar ro'y berdi. Ayniqsa, oliy ta'lim tizimi jahon ta'lim standartlariga mos ravishda yangilandi. O'zbekistonning oliy ta'lim tizimi faqat mamlakat ichida emas, balki xalqaro miqyosda ham o'z o'rnini mustahkamlashga qaratilgan bir qator islohotlarni amalga oshirdi. Bu jarayonda ta'lim dasturlari, o'quv metodikasi, kadrlar tayyorlash va ilmiy faoliyatning sifatini oshirishga alohida e'tibor qaratildi. Mustaqillikdan keyin oliy ta'lim tizimi, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadigan sohalardan biriga aylangan.

O'zbekiston mustaqillikka erishgach, oliy ta'lim tizimi rivojlanishda yangi bosqichga o'tdi. 1992-yilda qabul qilingan "Oliy ta'lim to'g'risida"gi qonun ta'lim tizimini mustahkamlashga, yangi oliy ta'lim muassasalarini yaratishga va ta'lim sifatini oshirishga yo'naltirilgan muhim hujjat bo'ldi. Bu qonun asosida ko'plab oliy ta'lim muassasalari tashkil etildi va ularning ta'lim dasturlari xalqaro standartlarga moslashtirildi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalari talabalari uchun xalqaro tan olgan diplomlarni olish imkoniyati yaratildi.

Oliy ta'limning bugungi rivojlanishi dunyo miqyosida katta o'zgarishlar va yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Hozirgi kunda oliy ta'lim nafaqat bilim berish, balki talabalarni zamonaviy ish bozoriga tayyorlash, ularning innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va ilmiy izlanishlarga yo'naltirishni o'z ichiga oladi. Quyidagi omillar oliy ta'lim tizimining bugungi rivojlanishiga ta'sir ko'rsatmoqda:

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimlari global miqyosda yanada yaqinlashmoqda. Ko'plab universitetlar o'z o'quv dasturlarini xalqaro talablarga moslashtirgan va bir nechta mamlakatlar bilan hamkorlikni rivojlantirgan. Talabalar almashinuvi dasturlari, ikki tomonlama shartnomalar, qo'shma diplomlar va ilmiy tadqiqotlarda hamkorlik bo'yicha yangi imkoniyatlar yaratilmoqda. Bu, o'z navbatida, oliy ta'lim sifatini oshirish va jahon miqyosida raqobatbardoshlikni ta'minlashga yordam bermoqda.

Raqamli texnologiyalar va internetning keng tarqalishi oliy ta'lim tizimini qayta shakllantirmoqda. Online ta'lim platformalari va masofaviy o'qish tizimlari nafaqat o'quv jarayonlarini yanada qulaylashtiradi, balki dunyoning istalgan nuqtasidan ta'lim olish

imkoniyatini yaratadi. Oliy ta'lim muassasalari raqamli resurslar, interaktiv materiallar va yangi texnologiyalarni o'quv jarayoniga kiritish orqali ta'lim sifatini yaxshilashga harakat qilmoqda.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni rivojlantirishda faol ishtirok etmoqda. Ko'plab universitetlar o'z ilmiy va texnologik salohiyatini rivojlantirish uchun ko'plab ilmiy markazlar va inkubatorlarni tashkil etgan. Shuningdek, universitetlar ilmiy ishlanmalarning tijoratlashtirilishiga e'tibor qaratib, startaplar va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlashga harakat qilmoqda.

Oliy ta'limning bugungi rivojlanishida talabalar o'z qiziqishlari va ehtiyojlariga mos o'quv dasturlarini tanlash imkoniyatiga ega. Universitetlar shaxsiylashtirilgan o'quv rejalari, individual yondashuv va talabalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan yangi o'quv metodlarini joriy etishmoqda. Bu, o'z navbatida, talabalarning kreativ fikrlashini rivojlantiradi va ularni kelajakdagi professional faoliyatga tayyorlaydi.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari faqat ilmiy bilimlar berish bilan cheklanmaydi, balki talabalarga karyera imkoniyatlarini yaratishda ham yordam bermoqda. Ko'plab universitetlar o'z talabalari va bitiruvchilarini ishga joylashishda qo'llab-quvvatlash uchun kariyeralar markazlarini tashkil etgan. Ushbu markazlar ish beruvchilar bilan hamkorlikda talabalar uchun stajirovka, amaliyot va ishga joylashish imkoniyatlarini yaratmoqda.

Oliy ta'limda raqobatning kuchayishi oliy ta'lim muassasalarini o'z sifatini oshirishga va dunyo miqyosida yuqori o'rinlarni egallashga undamoqda. Universitetlar o'z o'quv dasturlarini zamonaviy talablar asosida yangilab, ilmiy faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan yangi strategiyalarni ishlab chiqmoqdalar. Bunga misol sifatida, dunyodagi eng yaxshi universitetlar reytinglarida o'z o'rnini topgan o'zbek universitetlarining yuksalishi keltirilishi mumkin.

Davlatlar oliy ta'lim tizimini qo'llab-quvvatlash va unga sarmoya kiritish borasida katta sa'y-harakatlarni amalga oshirmoqda. O'zbekiston, masalan, ta'lim tizimini isloh qilish va universitetlarni xalqaro talablar asosida modernizatsiya qilish uchun yirik mablag'larni ajratmoqda. Shu bilan birga, oliy ta'limda davlatning ishtirokini kuchaytirish va universitetlarni yanada mustahkamlashga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqilmoqda.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimi xalqaro miqyosda mustahkam o'rin egallash uchun jadal ishlayapti. Ko'plab xalqaro universitetlar bilan hamkorlik shartnomalari tuzildi. Shuningdek, talaba almashinuvi dasturlari, bilimlar almashinuvi va o'quv metodlarini yaxshilashga qaratilgan xalqaro konferensiyalar va seminarlar o'tkazildi. O'zbekistonning oliy ta'lim tizimining global ta'lim maydoniga kirishishi, mamlakatning ilmiy salohiyatini oshirishga va mutaxassislar tayyorlashda yuqori sifatli ta'lim dasturlarini joriy etishga yordam berdi.

Oliy ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim texnologiyalarining joriy etilishi muhim rol o'ynamoqda. Zamonaviy o'quv metodlari va raqamli platformalar orqali talabalar o'z bilimlarini mustahkamlashlari va ilmiy faoliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Raqamli ta'lim texnologiyalarini joriy etish, talabalar va o'qituvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratdi, bu esa oliy ta'lim muassasalarining sifatini oshirishga yordam bermoqda.

O'zbekistonning oliy ta'lim tizimi kelajakda yanada rivojlanishi kutilmoqda. Yangi texnologiyalar, xalqaro hamkorlik va ta'lim dasturlarining takomillashuvi bilan birga, o'qituvchilar va o'qituvchilarga yanada yuqori sifatli ta'limni taqdim etish rejalashtirilgan. Oliy ta'lim tizimini yanada takomillashtirish uchun davlat tomonidan qo'shimcha investitsiyalar jalb qilish, zamonaviy infrastrukturani yaratish va ta'limni raqamlashtirish jarayonlarini davom ettirish zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. **Mirziyoyev Sh. M.** (2017). *"Oliy ta'limni rivojlantirish va innovatsion metodlarni joriy etish"*. Tashkent: O'zbekistonda ta'lim.
2. **Jumaniyozov A.** (2020). *"Oliy ta'lim tizimi va global integratsiya"*. O'zbekiston ta'limi, 4(2), 35-47.
3. **G'ulomov D.** (2021). *"Raqamli ta'lim va uning oliy ta'limda o'rni"*. Ta'lim texnologiyalari va innovatsiyalar, 5(3), 112-125.
4. **UNESCO** (2020). *"Global Education Monitoring Report: Higher Education and International Cooperation"*. Paris: UNESCO Publishing.
5. **World Bank** (2021). *"Higher Education and Global Trends: Opportunities for Uzbekistan"*. Washington D.C.: World Bank Group.
6. **Shayxov A.** (2019). *"O'zbekistonning oliy ta'lim tizimining rivojlanishi"*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.